

دالانپر
دالانی به سوی بهشت

رزوا احمدزاده، راهنمای طبیعت‌گردی

مدت‌ها بود تصمیم گرفته بودیم به کردستان سفر کنیم اما فرصت مناسبی پیش نمی‌آمد و البته در اکثر مواقع بهانه راه‌رانی‌های آلوده بودیم که طولانی است. اما این بار عزم‌مان را جزم کردیم که به دیار کردستان سفر کنیم. مقصدمان دریاچه‌های بودا طرف آشنویه در استان آذربایجان غربی و در نزدیکی مرز ایران، عراق و ترکیه، آدرس و کروکی دریاچه‌ها را از یکی از دوستان کوهنوردمان که اهل سنقر است گرفته بودیم. برای رسیدن به دریاچه دالانپر باید به ارومیه می‌رفتیم. در مسیر ارومیه به آشنویه به شهر زیوه رسیدیم. اینجا آخرین شهری بود که می‌توانستیم مواد غذایی تهیه کنیم. بعد از زیوه به روستای کیسیان رسیدیم. ماشینی‌ها را در روستا پارک کردیم و سوار بر نیسان آبی به سمت دالانپر راهی شدیم. به توصیه دوستانمان که به منطقه آشناتر بود با ماشین سواری نرفتیم و از یکی از اهالی روستا درخواست کردیم ما را تا دریاچه همراهی کند. مسیر کوهستانی و پر از سنگلاخ و دره‌های عمیق و ویژگی‌های زاگرس است که هر گردشگری را مجذوب خود می‌کند. هوای آن یک‌شبه بود که ماشین توقف کرد و راننده اعلام کرد که دریاچه رسیده‌ایم. بوی نم‌آب به مشام‌مان خورد. اینجا پر از اکسیژن ناپ‌بود و آسمانی مملو از ستاره‌های ریز و درشت. به راستی که اینجا کهکشان پیدا بود. بافاصله‌های نه چندان دور، چراغ‌های دیده‌بانی مرزی ایران، عراق و ترکیه را می‌دیدیم. شام را کنار عکس ماه که روی موج‌های کوچک دریاچه افتاده بود، خوردیم و وزیر آسمان پر ستاره چادر زدیم و در هتل هزار ستاره‌مان خوابیدیم.

بین خواب‌بیداری دم صبح صدایی شنیدم انگار که کسی مرا صدا می‌زند. از چادر بیرون رفتم. نمی‌دانستم خوابم و یا بیدار. با حالتی مهیوب به اطراف نگاه می‌کردم. دریاچه‌ای آبی در چند قدمی‌ام بود بانمایی از کوه‌بری در آن پشت و تاجش کار می‌کرد همه جاسیز بود با گل‌هایی ریز سفید و بنفش. صحنه‌ای که می‌دیدم برایم تداعی کار تون‌های زمان کودکی بود. کار تون‌هایی از قبیل بل و سبستین، دریاچه‌های آلپ. با صدای بلند کسی که گفت: «کجاچی؟ چرا ماتت برده؟» از بهت بیرون آمدم و کم‌کم باور کردم هر آنچه که می‌بینم عین واقعیت بود. آنجا خود بهشت است. کمی بارانندای که ما را به این بهشت زیبا آورد بود صحبت کردیم. به نظر من یکی از زیبایی‌های سفر نشستن پای صحبت‌های اقوام محلی است. با الهجه شیرین خودشان از زیر و زبر آن منطقه برایت داستان‌هایی تعریف می‌کنند که سینه‌به‌سینه از پدر بزرگ‌هایشان به یادگار مانده است. او گفت نام کوهی که روپوشی دریاچه واقع شده است دالانپر است که در گویش محلی دالانپر هم گفته می‌شود. دالانپر به معنی محل پرواز عقاب‌های است. از جانورانی که در این منطقه زندگی می‌کنند می‌توان به عقاب، گُرگ و سمندر کردستانی اشاره کرد. کوه دالانپر با ارتفاع ۲۴۸۷ دقیقاً در نقطه مرزی سه کشور ایران، ترکیه و عراق واقع شده است. طوری که قله این کوه متعلق به این سه کشور است. منطقه‌ای که این کوه در واقع واقع شده است به سیلوانا معروف است. بعد از صرف نهار و کمی شناختن گشت‌زنی در اطراف دریاچه راه بازگشت را پیش گرفتیم. در مسیر بازگشت به سیاه چادر عشاری برخوردیم. از ویژگی‌های مهم این منطقه مهمان‌نوازی غافلگیرکننده روستائیان و عشاری منطقه است. این عشاری با الهجه کردی بادیینی (کرمانج) صحبت می‌کنند و بسیار مهمان‌نوازند. بانان و ماست‌محلی‌ها ما را پذیرایی و با لحن دیندارانه و مودت‌آمیز و دیندارانه غافلگیر شدیم. بچه‌های روستا ماشین‌هایمان را شسته بودند. پرس‌وجو که کردیم گفتند: «دیدیم کتیفه شستیم». در برابر این همه مهربانی چه باید گفت؟

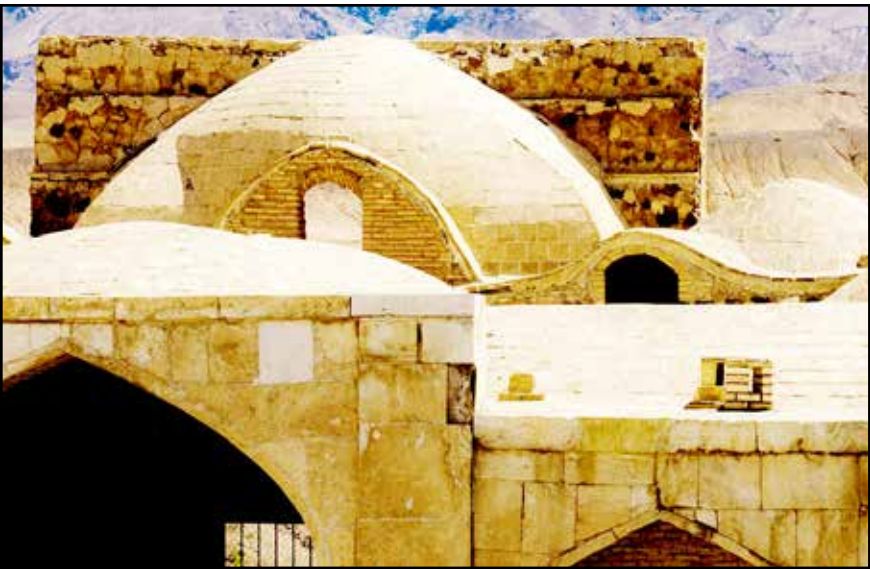
مدت‌ها بود تصمیم گرفته بودیم به کردستان سفر کنیم اما فرصت مناسبی پیش نمی‌آمد و البته در اکثر مواقع بهانه راه‌رانی‌های آلوده بودیم که طولانی است. اما این بار عزم‌مان را جزم کردیم که به دیار کردستان سفر کنیم. مقصدمان دریاچه‌های بودا طرف آشنویه در استان آذربایجان غربی و در نزدیکی مرز ایران، عراق و ترکیه، آدرس و کروکی دریاچه‌ها را از یکی از دوستان کوهنوردمان که اهل سنقر است گرفته بودیم. برای رسیدن به دریاچه دالانپر باید به ارومیه می‌رفتیم. در مسیر ارومیه به آشنویه به شهر زیوه رسیدیم. اینجا آخرین شهری بود که می‌توانستیم مواد غذایی تهیه کنیم. بعد از زیوه به روستای کیسیان رسیدیم. ماشینی‌ها را در روستا پارک کردیم و سوار بر نیسان آبی به سمت دالانپر راهی شدیم. به توصیه دوستانمان که به منطقه آشناتر بود با ماشین سواری نرفتیم و از یکی از اهالی روستا درخواست کردیم ما را تا دریاچه همراهی کند. مسیر کوهستانی و پر از سنگلاخ و دره‌های عمیق و ویژگی‌های زاگرس است که هر گردشگری را مجذوب خود می‌کند. هوای آن یک‌شبه بود که ماشین توقف کرد و راننده اعلام کرد که دریاچه رسیده‌ایم. بوی نم‌آب به مشام‌مان خورد. اینجا پر از اکسیژن ناپ‌بود و آسمانی مملو از ستاره‌های ریز و درشت. به راستی که اینجا کهکشان پیدا بود. بافاصله‌های نه چندان دور، چراغ‌های دیده‌بانی مرزی ایران، عراق و ترکیه را می‌دیدیم. شام را کنار عکس ماه که روی موج‌های کوچک دریاچه افتاده بود، خوردیم و وزیر آسمان پر ستاره چادر زدیم و در هتل هزار ستاره‌مان خوابیدیم.

راهنمای سفر به استان سمنان

از جنگل ابر تا زیستگاه توران

چیزی تا پایان زمستان و آغاز سال نو و تعطیلات نوروزی نمانده است و شاید شما جزء آن دسته از افراد باشید که هنوز برای تعطیلات نوروزی خود برنامه‌ریزی نکرده‌اید. با توجه به اینکه در ایام عید هتل‌ها سریع رزرو خواهند شد؛ دیگر وقت آن است که به برنامه‌ریزی سفر خود مشغول شوید. به همین دلیل مقاصد مناسب این ایام را معرفی خواهیم کرد که استان سمنان یکی از آن‌هاست...

سمنان بوده است.

پارک سیمرغ: این پارک محل خوبی برای تفریح، پیک‌نیک و استراحت خانوادگی است. با مساحت ۸۰ هکتار در ورودی غربی سمنان قرار دارد. شهر بازی، پیست کار تیگ، حوضخانه، تالارهای زمستان‌نشین و تابستان‌نشین، مطبخ مرکزی، اصطبل، حیاط مرکزی و گود باغچه است و بادگیر بلند تالار تابستان‌نشین از ویژگی‌های منحصر به فرد آن است...

خانه طاهریان: این بنا نیز مربوط به دوران قاجار است و در محله اسفنجان سمنان قرار دارد. این عمارت محل زندگی خان محله اسفنجان سمنان بوده که آب‌شیر محله را نیز تأمین می‌کرد. محله اسفنجان با مرکزیت تکیه پهنه، با قدمت بیش از سه هزار سال، بناهایی چون مسجد امام، مسجد جامع، بازار، حمام پهنه و تکیه پهنه را در خود جای داده است.

تیمچه پهنه: یکی از بناهای زیبا و تاریخی در استان سمنان و متعلق به دوره قاجار است. تیمچه پهنه دارای سه طبقه است که امروزه نیز همچنان کاربری تجاری دارد و برای خرید نیز مناسب است. تیمچه پهنه در جوار مسجد امام و تکیه پهنه سمنان قرار دارد. در طبقه همکف آن حوضچه زیبایی نیز قرار دارد.

گرما به پهنه: از بناهای تاریخی سمنان است که پس از مرمت و بازسازی امروزه به صورت موزه فعالیت می‌کند. این بنا در سال ۸۵۶ هجری قمری در دوران تیموری ساخته و در سال ۱۳۷۶ بازسازی و مرمت شده و کاربری موزه پیدا کرده است. گرما به پهنه در بخش مرکزی شهر سمنان و در کنار مجموعه مسجد جامع، مسجد امام، تیمچه پهنه و راسته بازار قرار دارد. **دروازه ارگ:** این ارگ تزئینات آجرکاری و کاشی‌کاری زیبایی دارد و در میدان ارگ سمنان واقع شده است. بنای شاه قاجار ساخته شده و در آن زمان ارگ دولتی و مقر حکومتی

رودخانه لایه‌ضخیمی از نمک، سطحی صاف و صیقلی و سفیدرنگ ایجاد کرده که بسیار نرم است. از رودخانه شور آب به بعد دیگر امکان خودروسواری وجود ندارد و پیاده روی در کویر از این نقطه آغاز می‌شود. کوه سرخ در جنوب این کویر قرار دارد. صخره‌ای در این کوه به شکل یک عقاب در آمده است و اگر از بالا به آن نگاه کنید، به شکل عقابی است که بال‌های خود را به صورت نیمه‌باز کرده است. این صخره بر اثر فرسایش باد به این شکل در آمده و هیچ دخالت انسانی در پیدایش شکل آن صورت نگرفته است. **آبگرم:** اگر اهل آبگرم باشید در ۲۱ کیلومتری شمال غرب سمنان و ۱۸ کیلومتری غرب شهرستان مهدی‌شهر چشمه آبگرم می‌وجود دارد که اهالی منطقه و مسافران برای استفاده درمانی و استراحت به این منطقه کوهستانی و دنج می‌آیند. چند استخر کم‌عمق در این منطقه و در محل آبگرم‌ها ساخته شده و نوع آب آن گوگردی است.

جنگل رودسارک: رودسارک در ۸۰ کیلومتری شمال شرق سمنان در مسیر راه شه‌میرزاد به فولادمحل در شهرستان مهدی‌شهر و دامنه جنوبی سلسله جبال البرز واقع شده است. این منطقه بخشی از منطقه حفاظت شده پرور است و به دلیل آب‌وهوای خنک و هوای پاک تابستان‌گردشگران زیادی را جذب می‌کند.

شه‌میرزاد: شه‌میرزاد در شمال سمنان به خاطر جاذبه‌های فراوان طبیعی در تابستان و زمستان پذیرای گردشگران است. آب‌وهوای معتدل، طبیعت سبز در کنار کوهستان و بناهای تاریخی مانند شیر قلعه، قلعه شیخی و دژ وهل شه‌میرزاد را به جاذبه گردشگری مهمی در استان سمنان تبدیل کرده است. بزرگ‌ترین باغ گردوی جهان با وسعت ۷۰۰ هکتار در شه‌میرزاد قرار دارد و برخی از محصولات این منطقه مانند گردو و آلوئی آن شهرت بین‌المللی دارند.

گرمسار

در مسیر تهران به مشهد، شهرستان گرمسار در ورودی استان سمنان و قبل از شهر سمنان قرار دارد. گرمسار ملقب به خورشید تابان و آغاز محدوده حفاظت شده زیستگاه یوز پلنگ ایرانی است. از جاذبه‌های تاریخی مهم استان سمنان جاده سنگفرش گرمسار است. که متعلق به دوران جاده ابریشم است.

پارک ملی کویر: منطقه سیاه‌کوه پارک ملی کویر از قدیمی‌ترین مناطق تحت حفاظت در ایران است که در جنوب گرمسار و حد فاصل کویر مرکزی ایران و دریاچه نمک واقع شده است. جاده سنگفرش یکی از شگفت‌انگیزترین آثار تاریخی این منطقه است. گذشته این جاده امکان عبور کاروان‌ها را از میان اراضی باتلاقی و شوره‌زارهای حاشیه دشت کویر فراهم می‌کرده است. بنای مشهور قصر بهرام یا کاروانسرای شاه‌عباسی، کاروانسرای عین‌الرشی، آب‌راه‌سنگی سیه‌کوه، بقایای ساختمان حرمسرا، کاروانسرای سفیدآب و آب‌انبار قیلوقه از دیگر جاذبه‌های تاریخی این منطقه‌اند. بنه جاده‌های تاریخی این منطقه‌اند. بنه کوه، رامه، بهورد و روستای قالیباف از جمله مناطقی در گرمسار هستند که جلوه‌های چشم‌نواز و خیره‌کننده‌ای از مناظر طبیعی و تنوع حیات وحش دارند و بعضی‌شان جزو شکار ممنوع هستند.

شاهرود

شاهرود از شهرهای زیبای استان سمنان است که در حد فاصل دو منطقه جغرافیایی و آب‌وهوایی قرار دارد؛ آب‌وهوای مرطوب و پر باران در شمال، و منطقه خشک کویری در جنوب. در شمال این شهر جاده توسکستان از شمال این شهر به

گرگان می‌رسد که جاده‌های کوهستانی و سرسبز و زیباست. **بسطام:** شهر بسطام دومین شهر نمونه گردشگری استان سمنان است که ۶ کیلومتر با شاه‌رود فاصله دارد. مهم‌ترین جاذبه بسطام زادگاه و آرامگاه دوعارف‌بزرگ، بایزید بسطامی و آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی است که هر سال گردشگرانی از سراسر ایران و کشورهای مسلمان همسایه مانند پاکستان و کشورهای آسیای میانه را به این شهر تاریخی مذهبی می‌کشاند.

جنگل ابر: جنگل معروف ابر در ۴۵ کیلومتری شمال شرق شاه‌رود از جنگل‌های بکر و زیبای استان سمنان است. جنگل ابر از جنگل‌های هیرکانی کشور است و دلیل نام‌گذاری آن این است که فضای آن را پوششی از ابر فرا می‌گیرد. خنک بودن در فصل گرما، وجود چشمه‌های فراوان و پوشش جنگلی متنوع از ویژگی‌های این جنگل است. جنگل اولنگ، جنگل دشت‌شاه، جنگل و آبشار نام‌نیک از دیگر جنگل‌های این منطقه‌اند.

زیستگاه توران: مجموعه توران بعد از پناهگاه حیات وحش نایب‌ندان، دومین منطقه بزرگ حفاظت‌شده سازمان محیط زیست کشور است. زیستگاه توران از پارک ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت‌شده تشکیل شده است. این منطقه در قسمت جنوبی جاده تهران-مشهد و در شمال شرقی دشت کویر قرار دارد و تنوع بالای گونه‌های گیاهی و جانوری این منطقه و کم‌نظیر است. برخی از نادرترین گونه‌ها مانند یوز پلنگ آسیایی، گورخر ایرانی و پرندگان همچون زاغ بور و هوپره در این منطقه زندگی می‌کنند.

روستای تاریخی رشم که از روستاهای تاریخی و کویری ایران است، برج‌پیر علمدار که یکی از چشمگیرترین نمونه‌های معماری آرامگاهی است، تپه حصار که یکی از مهم‌ترین محوطه‌های باستانی فلان ایران است، دریاچه نمک حاج علیقلی، آتشکده دروار، گنبد زنگوله، کاروانسرای قوشه، پیر خوشتر و تنگه زندان از دیدنی‌های دیگر دامغان هستند که اگر فرصتان کمی بیشتر باشد می‌توانید آن‌ها دیدن کنید.

غذاهای هر منطقه متاثر از آب‌وهوا،

می‌کنیم.

مسجد تاریخانه: تاریخانه به معنای خدایخانه یا خانه خدا است. این مسجد که در فهرست آثار ملی ثبت شده، قبل از حمله اعراب آتشکده بوده و در قرن دوم هجری به مسجد تبدیل شده است. این مسجد نمونه زیبا و کاملی از مساجد قرن‌های اولیه اسلام است و سبک معماری منحصر به فردی دارد.

سد شهید شاهچراغی: یک منطقه عالی برای تفریح و استراحت در طبیعت است. سد شهید شاهچراغی از مناطق نمونه گردشگری استان و در ۱۲ کیلومتری دامغان، و در مسیر چشمه‌علی قرار دارد.

چشمه علی: در سی کیلومتری شمال دامغان بین روستاهای آستانه و کلاته رودبار، باغ و عمارتی زیبا به نام چشمه‌علی قرار دارد که در زمان فتحعلی شاه قاجار ساخته شده است. عمارتی زیبا و باشکوه در میان رودخانه قرار گرفته و درختان بید و صنوبر، درختان میوه، گیاهان دارویی و ارتفاعات کوهستانی آن را دربر گرفته‌اند.

روستای تاریخی رشم که از روستاهای تاریخی و کویری ایران است، برج‌پیر علمدار که یکی از چشمگیرترین نمونه‌های معماری آرامگاهی است، تپه حصار که یکی از مهم‌ترین محوطه‌های باستانی فلان ایران است، دریاچه نمک حاج علیقلی، آتشکده دروار، گنبد زنگوله، کاروانسرای قوشه، پیر خوشتر و تنگه زندان از دیدنی‌های دیگر دامغان هستند که اگر فرصتان کمی بیشتر باشد می‌توانید آن‌ها دیدن کنید.

غذا

غذاهای هر منطقه متاثر از آب‌وهوا،

کشاورزی و سبک زندگی آن منطقه هستند و سمنان هم از این قاعده مستثنی نیست. مردمان مناطق کویری از انواع آش، انواع نان، گوشت قرمز و غذاهای پرآردیوه و انرژی لذت می‌برند. اهالی استان سمنان علاوه بر این ترکیب غذایی، برنج نیز زیاد استفاده می‌کنند. شوری و ترشی هم حاضران همیشه سفره مردم این استان هستند. همچنین فرقی نمی‌کند مهمان اهالی استان باشند یا در رستوران غذا بخورند، ترشی یا بورانی متکا همیشه کنار غذا سرو می‌شود البته متکانوعی گیاه‌بومی منطقه سمنان است که در تابستان و بهار رشد می‌کند.

معروف‌ترین غذای سمنان سبزی‌پلو است اما بدان ترکیب سبزی‌پلوماهی که می‌شناسیم تفاوت زیادی دارد. در این غذا شاید به جرات بتوانیم گوشت محلی ۱۰ نوع سبزی و صیفی‌جات رخت می‌شود و حتی بادمجان، سبب‌زمینی و گوجه‌فرنگی هم در آن می‌ریزند. تاک پلو شاه‌رود، مانی پلو دامغان، ته‌چین گرمسار، خلال پلو و خورش‌ت هویج و پسته از غذاهای لذیذ دیگر این استان هستند.

نان پیچو، نان فطیر، نان سلمه، نان روغنی، نان سرقلیفی، دادچه، نان ماستی و بخسماات از انواع نان‌های گوناگون این استان هستند. یخنی، جوش بره و کله‌جوش نیز از آش‌های محلی استان سمنان هستند.

مُجن و آبشار تنگه داستان:

شهر مجن در غرب شاه‌رود و در منطقه‌ای کوهستانی قرار دارد. تنگه معروف داستان در فاصله ۱۰ کیلومتری مجن از جاذبه‌های طبیعی شهرستان شاه‌رود است. مجن در شیب دامنه البرز معماری شبیه ماسوله دارد و با هر خانه حیاط خانهای دیگر است. مجن را رنگین سرخ نیز می‌نامند زیرا خاک زمین و ارتفاعات آن سرخ‌رنگ است. زنان مجنی هم‌ساله طبق رسمی قدیمی با دوغابی از گل قرمز نمای خانه‌های کاه‌گلی‌شان را رنگ می‌کنند.

دشت آفتابگردان و شقایق‌های کالیپوش: دشت آفتابگردان و شقایق در منطقه کالیپوش از جاذبه‌های طبیعی شاه‌رود است که از بیستم اردیبهشت تا پایان خرداد گل‌های شقایق جلوه زیبایی به آن می‌بخشد و گردشگران زیادی را جذب می‌کند. همه‌ساله جشنواره دشت شقایق و کشتی محلی در منطقه کالیپوش برپا می‌شود. در ماه‌های مرداد و شهریور نیز گل‌های آفتابگردان به گل می‌نشینند و زیبایی این منطقه را دوچندان می‌کنند.

دامغان

دامغان شهری کهن است که قدمت آن به دوران تمدن پارت می‌رسد و روزگاری پایتخت اشکانیان بوده است. این شهر که در گذشته به آن صدرروازه می‌گفتند، جاذبه‌های گردشگری زیادی دارد که برخی از آن‌ها امروز